

Szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer működési mechanizmusai

Rácz Andrea

ELTE – TáTK Szociális Munka Tanszék

A szerző Bolyai János Kutatási Ösztöndíjban részesül.

Hatékony szociális állam

Gyermekek komplex szükségleteinek elismerése, hatékony szociális állam - produktív hatalom, ártalmak minimalizálása, társadalmi beilleszkedés elősegítése, szülői reziliencia támogatása, közösségi erőforrások becsatornázása (Gilbert et al. 2011 és Unicef – Save the Children 2012)

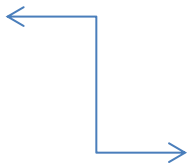

- képessé tevés: a család erősségeire építő modell
 - kulturális kompetenciák figyelembe vétele
 - támogató kapcsolatok hangsúlyozása
 - aktív szülőség támogatása
 - közösségi orientáció
 - speciális családi szükségletekre irányuló szolgáltatások (Green, McAllister, Tarte 2004)
-
- A globalizáció korában a családpolitikák és a szociális szolgáltatások az egyre változatosabb családi helyzetek és a komplex jóléti állami környezetek metszéspontjában találhatóak. (<https://welfarestatefutures.org>: jóléti rendszerek elemzése 8 országban)

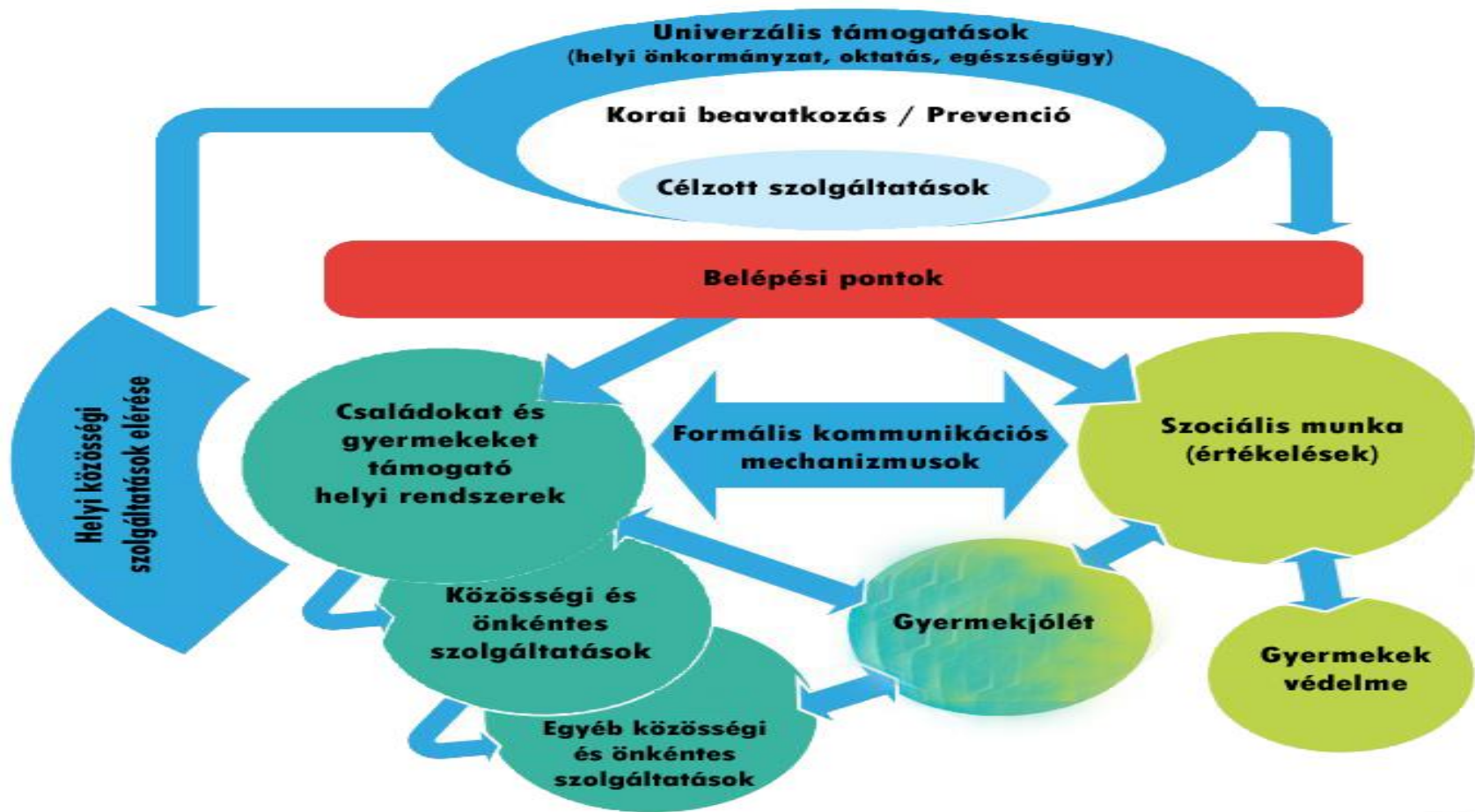
Partneri együttműködés modellje

- Aktív bevonódás az esetvitelbe
- Döntéshozatali folyamat része a család és a gyermek: szülőség támogatása
- Együtt-konstruált valóság: célokban és elérési utakban való megegyezés
- Érdeklődés és nyitott kommunikáció

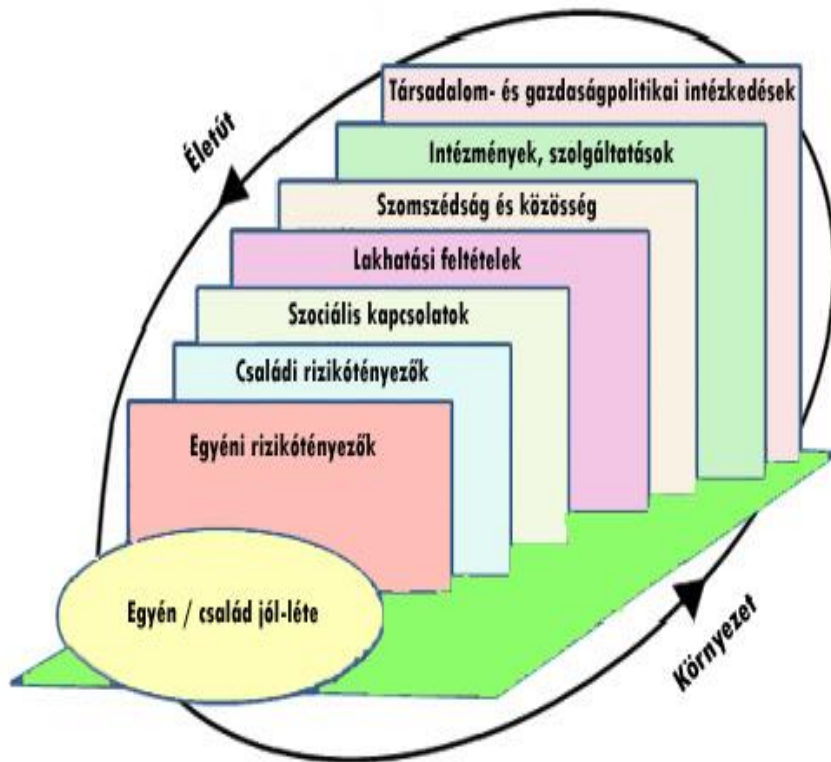
szakértői- és támogató-modell helyett

Szociális szolgáltatások újrakeretezése a lokálisban

Gyermekközpontú, családra fókuszáló intervenciók

Szociális faktorok

- egészségügyi egyenlőtlenségek
- gazdasági egyenlőtlenségek
- kulturális egyenlőtlenségek
- gyenge vagy hiányzó gazdasági és szociális támogatások
- nemi egyenlőtlenségek

Közösség

- munkanélküliség
- szegénység
- lakhatási problémák
- alacsony végzettség
- kriminalitás
- droproblémák

Egyén

- szenvedélybetegség
- pszichoszociális fogyatékoság
- gyermekkori elhanyagolás, bántalmazás

Családi és egyéb személyes kapcsolatok

- gyenge szülői szerep
- párkapcsolati problémák
- bántalmazással való érintettség
 - szegénység
- alacsony szociökönómiai háttér
- bűnelkövető magatartást tanúsító kortársak

A szociális munka felől közelítve...

„A szociális munka olyan gyakorlat alapú szakma és tudományág, amely elősegíti a társadalmi változást és fejlődést, a társadalmi összetartozást, valamint az emberek hatalommal való felruházását és felszabadítását. A társadalmi igazságosság, az emberi jogok, a közös felelősségvállalás és a különbözőségek tiszteletének elvei központi helyet foglalnak el a szociális munkában.”
(IFSW 2014)

Kutatási célok

- Kevés információval rendelkezünk a szociális ellátórendszer minősége és a társadalmi mobilitás esélyeinek összefüggéseiről.
 - A helyi szociális intézményeknek és szolgáltatásoknak milyen jellegzetes működési mechanizmusai azonosíthatók?
 - Hogyan szolgálják a társadalmi integrációt és a mobilitási esélyek növelését, illetve maga az állami ellátórendszernek milyen kirekesztő mechanizmusai vannak? (Integratív ↔ dezintegratív beavatkozások jellegzetességei)

Kutatási kérdések

- A szegénységben, kirekesztettségben élő egyének /családok és a segítő intézmények között lejátszódó interakciós mintázatok hogyan jellemezhetők?
- Az egyes településszinteken a komplex problémákkal küzdő családok esetében milyen szolgáltatások érhetőek el?
- Milyen szakmai kompetenciákra van szükség a magas szintű, integráló, társadalmi mobilitást elősegítő, területi és etnikai egyenlőtlenségeket csökkenteni tudó, rendszerszintű megközelítésre épülő szakmai bánásmódokhoz?

Kutatás menete, módszere

- Szécsényi kistérségben különböző településnagyságú területeken (4) és egy budapesti agglomerációhoz tartozó városban
 - Helyi szociális intézmények és szolgáltatások szakmai dokumentációjának elemzése (5 települési esettanulmány)
 - Egyéni interjú döntéshozókkal, szakemberekkel a szolgáltatások társadalmi mobilitásban betöltött szerepéről
 - különböző települési szinteken (30 interjú)
 - Szociotábor: egyetemi hallgatók bevonásával családokkal való kérdőíves lekérdezés reprezentatív mintán, a családok szükségleteiről, elvárásairól a szociális szolgáltatások felé, hangsúlyosan a társadalmi mobilitás területén (300 család)

Kutatás célcsoportja

- A vizsgált területeken élő, különböző problémákkal küzdő *családok* (gyermekvédelemmel érintett gyermekek és családjaik; pszichoszociális fogyatékossgal élők; szenvedélybetegek).
- A velük dolgozó *szakemberek*, illetve a *helyi döntéshozatalban érintett szereplők*.

Kutatásra való felkészülés

- *Kari Pályázat keretében :*
2018. június 4-5. Szécsény /
Pösténypuszta
- előkészítő interjúk
szakemberekkel,
döntéshozókkal, fiatalokkal,
szülőkkel

Elsődleges benyomások

Lehetséges mobilitási utak a Gyerekesély komplex program kapcsán 10 év távlatából:

- képzetlen munkaerő programba vonása, felkészítése, képzése, munkatapasztalathoz juttatása következtében helyi intézményi struktúrába történő beágyazódása
- fiatalok külföldre költözése (nemzetközi projektek hatása)
- hátrányok mélyülése, kirekesztettség növekedése (pl. korai szülővé válás)

Várható eredmények

- Átfogó ismereteket kapunk a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi területen dolgozó szakemberek szakmai mentalitásáról a célzott programok, adekvát módszertanok kidolgozása érdekében.
- Fejlesztési irányok kijelölése a családmegtartás és minőségi támogatás ösztönzése irányába, ezzel hozzájárulva a szakmafejlesztéshez. (Komplex szolgáltatások rendszere)
- A kutatás eredményei jól beépíthetők a felsőoktatásban részt vevők kompetenciáinak fejlesztésébe, valamint a szakemberek továbbképzésébe is.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

raczrubeus@gmail.com